

Muutos Kauniaisten kielikylpyopetuksen tuntijakoon

SOVV 27.01.2022 § 6

542/12.00.01.00/2021

Lisätiedot:

suunnittelija Henna Turunen, puh. 050 382 6265

opetuspäällikkö Maria Ekman-Ekebom, puh. 050 308 6262

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Tausta

Valtioneuvosto päättää perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen yleisistä valtakunnallista tavoitteista sekä perusopetukseen käytettävän ajan jakamisesta eri oppiaineiden ja aineryhmien opetukseen sekä oppilaanohjaukseen. Valtioneuvoston päivitetty (798/2018) asetus oppivelvollisille annettavan perusopetuksen tuntijaosta (422/2012 6 §) on luettavissa osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180793>.

Kauniaisten kaupungin hallintosäännön mukaan opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta hyväksyy koulujen opetussuunnitelmat. Tuntijako on osa koulujen opetussuunnitelmaa. Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta hyväksyi kokouksessaan 23.03.2016 (§ 19) Kauniaisten kielikylpyopetuksen tuntijaon (**oheismateriaali**).

Valtioneuvosto päätti 20.9.2018 muuttaa perusopetus- ja tuntijakoasetuksia siten, että vuosiluokkien 1 ja 2 tuntimäärää lisätään yhteensä kahdella vuosiviikkotunnilla. Tunnit kohdennetaan A1-kielen opetukseen, joka alkaa 1. luokalla kaikissa peruskouluissa viimeistään keväällä 2020 vähintään puolella (0,5) vuosiviikkotunnilla. Asetus astui voimaan 1.1.2020. Kauniaisten paikallista opetussuunnitelmaa päivitettiin tältä osin, ja asia käsiteltiin Suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusjaoston kokouksessa 09.12.2020 (§ 96).

On tullut ilmi tarve päivittää Kauniaisten kielikylpyopetuksen tuntijakoa vastaamaan selkeämmin valtioneuvoston asetuksiin sekä opetussuunnitelman tavoitteisiin äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpyruotsin (A1) osalta. Myös englannin oppimäärän kohdalla on ilmennyt epäselvyyksiä; Kauniaisten kielikylvyn tuntijakoon on merkitty yhteensä 16 vuosiviikkotuntia (vvt) englannin A2-oppimäärän opetukseen, kun valtioneuvoston asetus A2-kielelle on yhteensä 12 vvt ja A1-kielelle puolestaan 18 vvt.

Kielikylpyopetuksen määritelmä ja tavoitteet

Kielikylpy on vapaaehtoinen opetusohjelma varhaiskasvatus- ja koulutasolla, ja siihen sitoudutaan koko perusopetuksen ajaksi. Kielikylvyssä suomen kieltä äidinkielenään puhuvat oppilaat omaksuvat ruotsin kielen käyttämällä sitä luonnollisissa kielenkäyttötilanteissa.

Varhainen täydellinen kielikylpy tarkoittaa sitä, että opetus tapahtuu aluksi lähes kokonaan kielikylpykielellä ja äidinkielen osuus kasvaa myöhemmin. Luokilla 5–9 kielikylpykielen osuus on vähintään puolet. 1.8.2016 voimaan astuneessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa on määritelty varhainen täydellinen kielikylpy ja kielikylpykielellä annettavan opetuksen osuus seuraavasti:

”Kielikylpykielellä annettavan opetuksen osuus varhaisessa täydellisessä kielikylvyssä on koko ohjelman ajan vähintään 50 % niin, että varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kielikylpykielen osuus on lähes 100 %, vuosiluokilla 1-2 noin 90 %, vuosiluokilla 3-4 noin 70 % ja vuosiluokilla 5-9 keskimäärin 50 %. Osuus lasketaan vuosiluokan koko tuntimäärästä. Kaikkia oppiaineita pyritään opettamaan perusopetuksen kestäessä sekä kielikylpykielellä että koulun opetuskielellä, mutta ei molemmilla kielillä samanaikaisesti.” (POPS 2014 10.1.1 s. 91)

Kansallisen opetussuunnitelman perusteissa (POPS 2014, luku 10.1.1) on kirjattu seuraavia tavoitteita laajamittaiselle kaksikieliselle opetukselle:

”Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja kielikylpykielessä on osittain yhteisiä tavoitteita ja sisältöjä. Äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen opetussuunnitelmat laaditaan opettajien yhteistyönä niin, että kaikki äidinkielen ja kirjallisuuden sisällöt tulevat katetuiksi ja tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen sekä kielikylpykielen opetuksen välillä on siirtovaikutusta varsinkin, kun kielikylpykielen opetuksen tuntimäärä on suuri ja opetus aloitetaan varhain. Lukemaan ja kirjoittamaan opettaminen tapahtuu vuosiluokilla 1-2 ainoastaan kielikylpykielellä. Oppilaan kielikylpykielen kehityksen tukemiseksi opetus järjestetään niin, että oppilaat saavat sekä lukuaineissa että taito- ja taideaineissa riittävästi opetusta kielikylpykielellä. Siirtovaikutuksen suuruus vaihtelee sisältöaiheittain. Sisältöjen suunnittelussa voidaan hyödyntää äidinkielenomaisia tai maahanmuuttajille tarkoitettuja suomen/ruotsin kielen oppimääriä.”

Kielikylpyopetuksessa tulee määritellä, mikä osuus äidinkielen sisällöistä opetetaan ruotsin kielellä. Opetuskielestä riippumatta kaikki äidinkielen tavoitteet ja sisällöt tulee olla sijoitettu vuosiluokille valtioneuvoston asetuksen mukaisten pystyviivojen sallimissa rajoissa. Kielikylpykieli on oppilaan A1-kieli ja opetuksessa tulee noudattaa minimissään A1-kielen tavoitteita.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän ja A1-kielen oppimäärän tunnit voidaan tarvittaessa yhdistää valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Yhdistetystä tuntimäärästä on tällöin vähintään puolet opetettava koulun varsinaisella opetuskielellä (POPS 2014, luku 10). Käytännössä tämä tarkoittaa, että äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän 42 vuosiviikkotuntia yhdistetään A1-kielen 18 vuosiviikkotuntiin. Yhdistetystä tuntimäärästä puolet eli 30 vuosiviikkotuntia on opetettava suomeksi. Tuntien siirtäminen äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärästä A1-kielen oppimäärään edellyttää, että myös oppisisältöjä siirretään soveltuvien osin A1-kielen opetukselliseksi sisällöiksi. Käsiteltäessä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärää on hyvä muistaa, että suuri osa äidinkielen oppisisällöistä ei liity tiettyyn kieleen (tässä tapauksessa suomen kieleen), vaan sisältöjä voi yhtä lailla opettaa muillakin kielillä (tässä tapauksessa ruotsiksi).

Kielikylpy Kauniaisissa

Kauniaisissa kielikylpy on toiminut vuodesta 1998 lähtien. Kauniaisten kielikylpymalli noudattaa täydellisen varhaisen kielikylvyn periaatteita. Siinä lapset aloittavat kielikylvyn 4–5-vuotiaina varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa noudatetaan ”yksi aikuinen – yksi kieli” –periaatetta.

Kielikylpytoiminta toteuttaa Kauniaisten kaupungin kaksikielisyysstrategiaa. Tavoitteena on, että oppilaat saavuttavat toiminnallisen kaksikielisyyden sekä oppivat arvostamaan kumpaankin kieleen liittyviä kielellisiä ja kulttuurisia perinteitä sekä erityispiirteitä.

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen nykyisen (2016) kielikylpyopetuksen tuntijaon mukaan ruotsin kielellä tapahtuvan opetuksen osuus on suurin piirtein seuraava:

Vuosiluokka	Kielikylpykielellä (ruotsi) annettavan opetuksen osuus (%) Kauniaisissa	POPS 2014 määrittämä tavoite (%)
vl 1-2	n. 84	n. 90
vl 3-4	n. 80	n. 70
vl 5-9	n. 49	n. 50

Perusopetuksessa kielikylpy noudattaa samaa opetussuunnitelmaa kuin suomenkieliset ryhmät. Lukemaan ja kirjoittamaan oppiminen tapahtuu ruotsiksi. Kielikylpyopetuksen alkuvuosina painotus on ruotsin kielen ymmärtämisessä ja myöhemmin sen tuottamisessa. Opettajalla on yksikielinen rooli kielikylpyryhmässä, eli opetuskielen vaihtuessa vaihtuu myös opettaja.

Yläkoulussa ruotsiksi opetettavia aineita ovat ruotsin lisäksi matematiikka, katsomusaineet, historia, yhteiskuntaoppi, hyvinvointi, liikunta, musiikki ja kuvataide.

Muutokset Kauniaisten kielikylvyn tuntijakoon

Ensinnäkin Kauniaisten kielikylvyn tuntijakotaulukkoa (**liite**) on selkeytetty siten, että jokaisen oppiaineen kohdalla näkyy erikseen, millä kielellä opetusta annetaan (suomi / ruotsi) ja kuinka monta vuosiviikkotuntia.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän ja A1-kielen (eli kielikylpyruotsin) oppimäärän tunnit on yhdistetty, jolloin niiden yhteenlaskettu tuntimäärä on valtioneuvoston asetuksen mukainen. Näin on tehty jo aiemminkin, mutta selvyuden vuoksi tämä on kuvattu taulukossa uudella tavalla. Äidinkieli ja kirjallisuus on siis jaettu siten, että puolet siitä opetetaan suomeksi ja puolet ruotsiksi. Näin kielikylpyopetuksessa saadaan täytettyä äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet molemmilla kielillä.

Lisäksi esitetään kielikylpyopettajien ja rehtorien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta, että Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen kielikylpyopetuksessa englantia opetetaan A1-kielenä, jolloin kielenopetus alkaisi ensimmäisellä luokalla. Opetuskielenä olisi ruotsi ensimmäisellä ja toisella luokalla. Varhaisessa täydellisessä kielikylpyopetuksessa on tärkeää, että ensimmäisillä luokilla opetusta on mahdollisimman paljon ruotsiksi. Englannin kielen opiskelu rinnakkain tukee myös ruotsin kielen oppimista, sillä molemmat ovat germaania kieliä. Opetuskieli vaihtuisi suomeksi 3. luokalla, koska kielikylpyopetuksessa ajatuksena on, että suomenkielisen opetuksen osuus kasvaa ja ruotsin kielen osuus puolestaan vähenee korkeammilla luokka-asteilla. Englanti A1-kielenä tarkoittaisi siten 2 vuosiviikkotunnin lisäämistä (vuosiluokalle 3 ja 6). Kahden vuosiviikkotunnin lisääminen nostaisi vuosittaisia kokonaiskustannuksia n. 5 000 eurolla.

A1-englantia olisi vuosiluokilla 1-9 yhteensä 18 vuosiviikkotuntia valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Näin ollen kielikylpyoppilaat saisivat kielikylpykielenä olevan A1-ruotsin lisäksi toisen varsinaisen A1-kielen englannista. Kielikylpykieltä opetetaan A1-oppimääränä, ja sen opetuksessa tulee noudattaa minimissään A1-kielen tavoitteita. Käytännössä opetus on äidinkielen ja kirjallisuuden sisältöjen opettamista ruotsin kielellä.

Ratkaisu, jossa englantia opetetaan A1-kielenä ruotsin kielellä ensimmäisellä ja toisella luokalla, vastaisi nykyistä tuntijakoa paremmin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (POPS 2014, 10.1.1) asetettuihin prosenttiosuuksiin kielikylpykielellä annettavan opetuksen määrästä, erityisesti vuosiluokkien 1-2 osalta.

Vuosiluokka	Kielikylpykielellä (ruotsi) annettavan opetuksen osuus (%) Kauniaisissa	POPS 2014 määrittämä tavoite (%)
vl 1-2	n. 88	n. 90
vl 3-4	n. 78	n. 70
vl 5-9	n. 47	n. 50

Kielikylpykielen prosenttiosuuksien seuraamista tärkeämpää on varmistaa, että kielikylpyoppilaat tosiasiaassa saavuttavat asetetut tavoitteet ja taitotasot. Tämän varmistamiseksi myös Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelmaa tullaan päivittämään keväällä 2022. Siinä tullaan kuvaamaan, mitä sisältöjä äidinkielen ja kirjallisuuden sekä englannin oppimäärästä opetetaan ruotsiksi sekä tullaan vuosiluokkaistamaan oppiaineiden tavoitteet tuntijakoon sopivalla tavalla.

Opetustoimen lisäksi asian valmisteluun ovat osallistuneet kielikylpyopettajat sekä perusopetuksen rehtori ja alakoulun virka-apulaisrehtori.

Päivitetty kielikylvyn tuntijako otetaan käyttöön 1.8.2022 alkaen.

Sivistystoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta hyväksyy kielikylvyn päivitetyn tuntijaon, joka otetaan käyttöön 1.8.2022 alkaen.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Päivitetty kielikylvyn tuntijako 2022

Oheismateriaali:

Kielikylvyn tuntijako 2016